Viimsi Raamatukogu

Kui suured on uued toetused puudega lapse perele?

Mida arutatakse hooldajate liidu konverentsil?

Kuidas saab teha päevakeskust ilma sendi rahata?

Millises mahus toetab töötukassa tööle sõitmist?

Märts 2016

PUUTEPUNKTID

Sõltumatu ajakiri, mis võitleb erivajadustega inimeste õiguste eest

Nr 46

Viimsi Raamatukogu
A003056

Kõik Eesti puuetega inimesed, nende lähedased ja nendega tegelevad spetsialistid – ühinege!

Heiko Kruusi

Üheksa lapse ema rajab päevakeskust

Põletavaid teemasid järgmises numbris:

Mis on miljööteraapia ja kellele see võiks abiks olla?
Mis on öelda täisealise liikumispuudega lapse emal?
Kellele on ette nähtud tugiisikuga töötamise teenus?

TERMINID JA RAHA

Juba kolme kuu pärast käivitub töövõimereform ja sellega koos ka uus töövõime hindamise süsteem. Sellest, kas puudega inimese töövõime hinnatakse osaliseks või puuduvaks, sõltub edaspidi tema sissetuleku suurus. Töövõimetoetuse suurusest (180 või 320 eurot) sõltub omakorda, millisest palganumbrist alates ta toetusest ilma jääb.

Eelmises ajakirjas kirjutasime elektriratastoolikatest Alinast ja Jürist, kel on ülikooliharidus ja sitke vaim, kuid kes vajavad väga suurt kõrvalabi. Milliseks hinnatakse uues süsteemis selliste inimeste töövõime, kes suudavad teha erialast tööd, kuid ainult siis, kui keegi nad voodist välja tõstab, puhtaks peseb, riidesse aitab, tööle sõidutab jne? Praegu on nii mahukate erivajadustega inimestel 100-protsendine töövõimetus. Puudetoetust lisakulutuste katmiseks saavad nad praegu ja ka uue seaduse järgi maksimummääras ehk 53 eurot kuus. Kuna selle rahaga lisakulutusi kuigi palju teha ei saa, on senine 300-eurone pension kulunud marjaks ära isegi siis, kui nad töötavad.

Küsisime töötukassalt, mis neid inimesi uues süsteemis ootab. Saime vastuseks, et hindamine on individuaalne ja seda tegelikult läbi viimata pole võimalik öelda, milliseks kellegi töövõime ulatus uue metoodika järgi kujuneb.

See vastus tekitab küsimusi. Kas tõesti pole kriteeriumid paigas isegi sel määral, et oleks teada, milline kohtlemine tabab inimesi, kes on täielikult töövõimelised, kui neile on tagatud kõrvalabi, ning täielikult töövõimetud, kui seda ei ole?

Tiina Kangro, peatoimetaja

EESTI HOOLDAJATE LIIDU AASTAKONVERENTS TULEKUL

22. APRILLIL KUTSUB EESTI HOOLDAJATE LIIT OMA TOETAJALIIKMED KONVERENTSILE „HOOLDAJAD JA HOOLDATAVAD REFORMIDE KEERISES", ET ARUTADA ÜHESKOOS LÄBI AASTA JOOKSUL KERKINUD VALUPUNKTID.

EESTI HOOLDAJATE LIIT

„HOOLDAJAD JA HOOLDATAVAD REFORMIDE KEERISES"

- 22. aprillil kella 11–16 Tallinnas Komandandi majas (Toompea 1)
- Eelkonverents 19. aprillil kella 11–14 Tartus
- Lisainfo: www.ehol.ee

Nagu mullugi pakume Lõuna-Eesti rahvale võimalust saada eelkonverentsi vormis kokku nädal varem Tartus.

Oleme konverentsi paneelarutelus osalemiseks edastanud kutsed ka sotsiaalelu tippjuhtidele. Sessioonides võtame vaatluse alla eurorahade kasutamise, omavalitsuste vaatenurga sotsiaalteenuste uute miinimumstandardite täitmisele, riigi arusaama kogukondlike sotsiaalteenuste arendamisest, töövõimereformiga seonduva jpm. Poliitikutelt uurime, kui kauaks jääb Eesti veel riigiks, kus emadel-isadel lasub kohustus hooldada oma suureks saanud puudega lapsi surmani.

Liidu toetajaliikmetele saadetakse konverentsikutse ja registreerimisvorm meilitsi. Registreerida saab 5. aprillini või kohtade täitumiseni. Vabade kohtade korral on 6. aprillist registreerimine vaba kõikidele huvilistele. Konverents on tasuta.

NB! Kutse saadetakse meiliaadressile, mille liige on edastanud liidule toetajaliikmeks tuleku ankeediga. Kui teie meiliaadress on vahepeal muutunud, kuid soovite jätkuvalt olla kirjalistis, palun teatage sellest aadressile info@ehol.ee.

Mullune hooldajate liidu aastakonverents kandis pealkirja „Valged laigud ja mustad augud Eesti sotsiaalpoliitikas" ning seal keskenduti probleemidele, mida Eesti sotsiaalsüsteemis pole veel teadvustatud või mille lahendamisel on suuri puudujääke.

Eesti Hooldajate Liidu juhatus

PUUTEPUNKTID

ILMUB ALATES OKTOOBRIST 2011
VÄLJAANDJA
MTÜ PUUTEPUNKTID
FAEHLMANNI 12,
10125 TALLINN
TEL 628 4405
E-POST INFO@PUUTEPUNKT.EE

© OÜ HARIDUSMEEDIA 2016
PEATOIMETAJA TIINA KANGRO
TOIMETAJA ANNE LILL
KUJUNDAJA HEIKO KRUUSI
KEELETOIMETAJA KAJA TÜRK
TRÜKIARV 10 000
TELLIMINE WWW.PUUTEPUNKT.EE

HEIKO KRUUSI

Kolme lapse ema Ellinor on saanud puudega kaksiku Miku (paremal) kõrval täiskohaga töötada vaid tänu lapsehoidjale, kellele on seni tulnud suuremas osas maksta ise.

37,6 MILJONIT EUROT PUUETEGA LASTE PEREDE TOETAMISEKS

Viimsi Raamatukogu

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET ASUS EUROOPA SOTSIAALFONDI RAHAST TOETAMA RASKE JA SÜGAVA PUUDEGA LASTELE LAPSEHOIU-, TUGIISIKU- JA TRANSPORDITEENUSE PAKKUMIST. TEENUSEID VÕIB SAADA AASTAS KUNI 4918 EURO EEST LAPSE KOHTA.

Euroopa toetusrahaga pakub riik puuetega laste peredele senisest palju suuremas mahus teenuseid 2020. aasta lõpuni. Mis saab pärast seda, pole praegu veel teada, kuid kiiremad pered, kes uued teenused üles leiavad, võivad järgmise viie aasta jooksul oma eluolu märkimisväärselt kergendada.

Alles jääb ka senine puudega lapse lapsehoiuteenus, mida riik on juba aastaid rahastanud igale puudega lapsele umbes 400 euro eest aastas, kuid mida on kasutanud vaid iga kümnes puudega lapse pere. Nüüd on võimalik saada mahukat hooldust vajavate laste jaoks pea 13 korda rohkem tuge.

Riik on praegu arvestanud, et peresid, kes uutest teenustest huvitatud oleksid, võiks olla umbes 2000. Nende vanemad saaksid siis hoolduskoormust vähendada, rahulikuma meelega palgatööl käia, või kui nad on olnud kodused, siis töölemineku mõtteid hellitama hakata. Raske ja sügava puudega lapsi oli mulluse seisuga Eestis kokku 6720.

JUBA ÜLE 500 TAOTLUSE

Europrojekti mõte on arendada üle kogu Eesti välja ühtlase kvaliteediga tugiteenused puuetega laste perede jaoks nii, et need oleksid olemas ja kättesaadavad sõltumata perede elukohast. Raha siiski perede kätte ei usaldata, teenuseid saab tellida ettevõtetelt, kelle sotsiaalkindlustusamet on välja valinud.

Lapsehoiu-, tugiisiku- ja transporditeenuse osutajate leidmise hanked viidi läbi sügisel. Nende võitjatest said sotsiaalkindlustusameti partnerid, kes peavad oma maakonnas teenused välja arendama ja võivad omakorda sõlmida koostöölepinguid väiksemate teenuseosutajate ja omavalitsustega.

Nüüdseks ongi 12 maakonnas hanke võitjad selged ja töö juba käib. Kolmes maakonnas – Jõgeva-, Põlva- ja Võrumaal – pole aga ka korduvad konkursid tulemusi andnud ning aprillis kuulutab sotsiaalkindlustusamet välja uue hanke.

„Hetkel on meil peredelt juba üle 500 taotluse teenuste saamiseks, kuid kõik 500 last ei ole veel teenuseid kasutanud. Kõige enam taot-

lusi on tulnud Tartumaalt ja Tallinnast, sest seal elab lihtsalt kõige rohkem lapsi. Kuna teenuseid on osutatud alles mõni kuu, siis ilmselgelt kõik teenust vajavad pered ei ole ka veel pöördunud ja paljusid peresid tuleb eelnevalt nõustada teenuse kasutamise võimalustest. Samas tuleb arvestada ka teenusepakkujate võimekusega – sest nemad tegelevad teenuste arendamisega vastavalt nõudlusele," tutvustas Puutepunktidele asjade seisu uute teenuste projektijuht Ebeli Berkman sotsiaalkindlustusametist.

Neli koordinaatorit

Teenuste saamise sooviga tuleb lapsevanemal esiteks pöörduda sotsiaalkindlustusameti piirkondliku koordinaatori poole (vt alumist kasti). Soovi korral võib ta ühendust võtta ka otse ameti hankepartneriga (need leiab lehelt www.sotsiaalkindlustusamet.ee) või omavalitsusega, kes siis suhtlevad tema eest ise piirkondliku koordinaatoriga. Maakondlik teenuseosutaja peab leidma lapsele sobiva tugiisiku või hoidja/hoiukoha 10 päeva jooksul pärast koordinaatorilt tellimuse saamist. Teenuste kasutamise mahud võib leppida kokku kas või terveks aastaks.

„Suur osa lapsele tugiisikut vajanud peresid on soovinud jagada aastase raha kõikide lasteaia- või koolipäevade peale, et koostöös omavalitsusega igakuine teenuse vajadus ära katta. Lapsehoiuteenust vajavad paljud aga ainult kindlal ajal, kas koolivaheaegadel või nädalavahetustel," selgitas Berkman. Transporditeenust, mida saab samuti vaid sotsiaalkindlustusameti lepingupartnerilt, tohib aga kasutada üksnes lapse viimiseks lapsehoiu- või tugiisikuteenust saama, mitte muudeks vajalikeks sõitudeks.

Teenuste rahaliseks mahuks on seatud ühe lapse kohta kuni 4918 eurot aastas. Samuti on paigas piirhinnad, millest rohkem sotsiaalkindlustusamet teenuseosutajale ei tasu: lapsehoiuteenuse eest 7 €/h, tugiisikuteenuse eest 5 €/h ja transporditeenuse eest 0,5 €/km. Nende sisse peab teenuseosutaja mahutama ka kõik tööjõumaksud, samuti teenuse arendamise (koolitused jne) ning oma ettevõtte administreerimiskulud.

Teenuseid võivad sellest europrojektist saada raske või sügava puudega lapsed 18. sünnipäevani. Siit aga jätkame juba järgmises ajakirjas. **Tiina Kangro**

Milliseid teenuseid rahastatakse?

Lapsehoidu võib puudega laps saada kodus, hoidja juures või hoiuasutuses sel ajal, kui ta ei viibi haridusasutuses. Teenuse eesmärk on vabastada vanem hoolduskoormusest, et ta saaks tööl käia, tööturuteenustel osaleda, asju ajada. Teenuse sisu on lapse hooldamine: söötmine, pesemine, sondi puhastamine, mähkmete vahetamine ja lapse järele vaatamine. Lapsehoid võib pere jaoks vajalikel perioodidel olla ka ööpäevaringne. Lapsehoidjal peab olema vastav kutsekvalifikatsioon.

Tugiisik abistab puudega last selliste toimingute juures, millega laps ise toime ei tule. Teenust on võimalik lapsel saada päevasel ajal kodus, hoius või haridusasutuses, tervise- või rehabilitatsiooniteenusel olles, üritustel osaledes, suuremate laste puhul ka asjaajamistel jne. Tugiisikul ei pea olema eriharidust, kuid ta peab olema hea suhtleja ja varem lastega töötanud.

Transporditeenust rahastatakse sellest projektist vaid siis, kui transport on vajalik lapse viimiseks lapsehoiu- või tugiisikuteenust saama. Vajadusel peab teenuseosutaja pakkuma invatransporti, abistama last sõidukisse sisenemisel ja väljumisel ning tagama lapse ohutuse sõidu vältel.

Kuhu pöörduda teenuste saamiseks?

Põhja piirkond: Tallinn, Harjumaa, Järvamaa, Raplamaa
Raske ja sügava puudega lapsi 2850
Koordinaator Marilin Lindre
E-post marilin.lindre@sotsiaalkindlustusamet.ee
Tel 640 8102, 5326 9845
Endla 8, Tallinn

Ida piirkond: Ida- ja Lääne-Virumaa
Raske ja sügava puudega lapsi 1024
Koordinaator Kersti Suun-Deket
E-post kersti.suun-deket@sotsiaalkindlustusamet.ee
Tel 327 8371, 5346 7887
Tallinna 30, Rakvere

Lõuna piirkond: Jõgevamaa, Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa
Raske ja sügava puudega lapsi 2112
Koordinaator Kadri-Ann Lee
E-post kadri-ann.lee@sotsiaalkindlustusamet.ee
Tel 744 8330, 5359 1608
Põllu 1a, Tartu

Lääne piirkond: Hiiumaa, Läänemaa, Pärnumaa, Saaremaa
Raske ja sügava puudega lapsi 688
Koordinaator Anne Sepping
E-post anne.sepping@sotsiaalkindlustusamet.ee
Tel 447 7640, 5306 4417
Õhtu põik 5, Pärnu

Projekti üldjuht Ebeli Berkman
E-post ebeli.berkman@sotsiaalkindlustusamet.ee
Tel 640 8158, 5349 0652
Endla 8, Tallinn

Info: www.sotsiaalkindlustusamet.ee/puudega-laste-tugiteenuste-arendamine-ja-pakkumine-8/

Tühjade pihkude ja suure südamega. Nii sündis Maardu päevakeskus

Veel hiljuti polnud Maardu puuetega noortel pärast toimetulekukooli lõpetamist muud valikut, kui jääda emaga koju. Pooltesit aastat tagasi sõlmis Maardusse elama asunud üheksa lapse ema Oivi Olle (55) hõlmad vöö vahele ja asus igasuguse palga, vahendite ja võimalusteta puhuma hinge sisse puuetega noorte päevakeskusele. Toimetaja Anne Lill ja fotograaf Heiko Kruusi käisid asja uurimas.

Heiko Kruusi

Endisaegse toidupoe laoruumis on sisustatud väike töötuba, kus hoolealused saavad meisterdada ja juhendajatega maailma asju arutada.

Kuigi päevakeskus tegutseb ülikasinates oludes ja vaid igal tööpäeval neli tundi ennelõunal, on see kümmekonna puudega maardulase jaoks andnud täiesti uue hingamise. Varem elasid ja liikusid nad ködulinnas vaid ema käekõrval nagu varjud, aga nüüd on neil koht, kus neid igal hommikul oodatakse.

47-aastane Jura tuli keskusse esimest korda tunamullu sügisel. Keskuse hing ja sotsiaaltöötaja Oivi Olle oli Jura emale maininud, et selline võimalus nüüd on ning Jura võiks asja uurima tulla. Täna näitab mees külalistele uhkusega oma kirjatehnika vihikut. Tähtede õppimist alustas ta poolteist aastat tagasi venekeelsest „ju" tähest, järgmiseks sai selgeks „r" ja siis „a". Mõned kuud hiljem oli ta juba sedajagu kirjaoskaja, et kirjutas Oivile kingitud jõulukaardile oma käega alla „Jura".

Trükitähtedes allkirja kirjutamisega saabki ta nüüd iga kell ise hakkama. Kõikide teiste sõnade kirjutamine käib aga praegu veel järelkirja tegemise teel. Aga oma täpse käe ja hoolikusega teeb ta kindlalt silmad ette paljudele esimeses klassis kirjatarkust õppima asunud põngerjatele.

Kogu elu kodus

Jura ei ole päevagi koolis käinud. Lasteaiast rääkimata. Kui ta sündis, teati, et puuetega laste koht on lastekodus kõrge plankaia taga.

Jura veetis 46 aastat koos emaga kodus, nüüd on ta nõus aga isegi kurguvalu maha salgama, et päevakeskusse pääseda. Jura on selgeks õppinud hulga tähti ja oskab juba oma nime kirjutada.

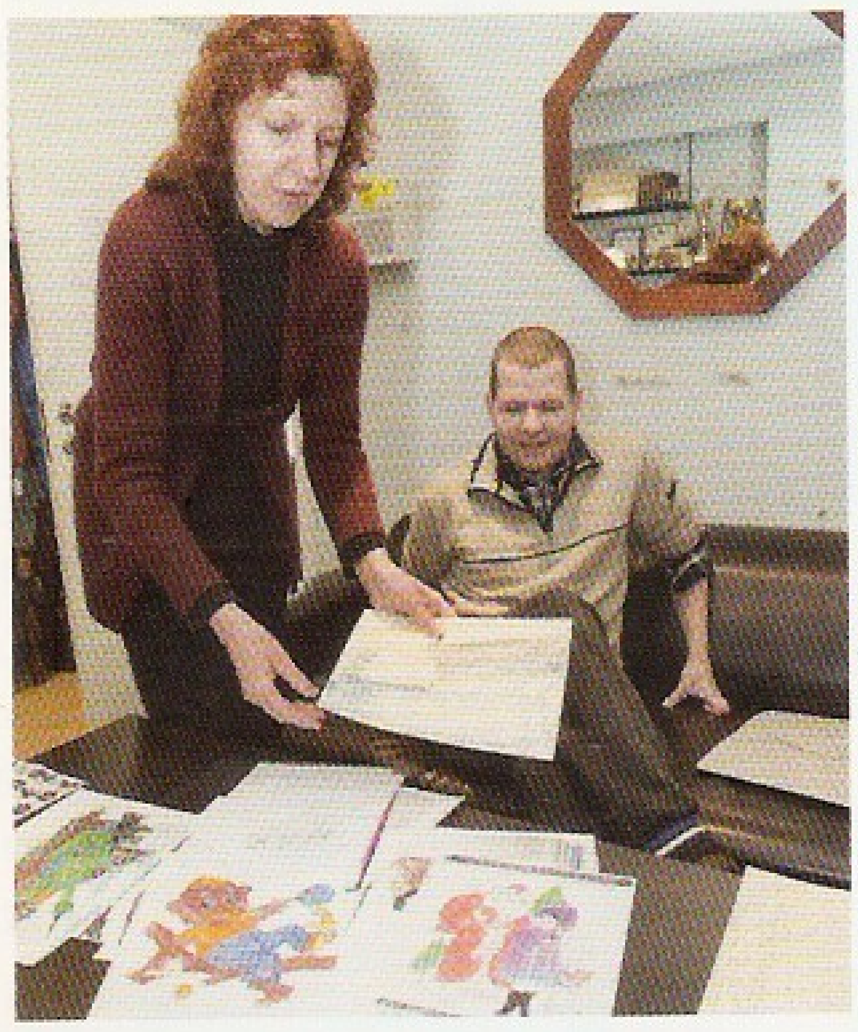

Hoolealused rõõmustavad, et nende näputöö vastu huvi tuntakse. Sotsiaaltöötaja Julia abiga näitab Saša fotograafile ka oma pilte.

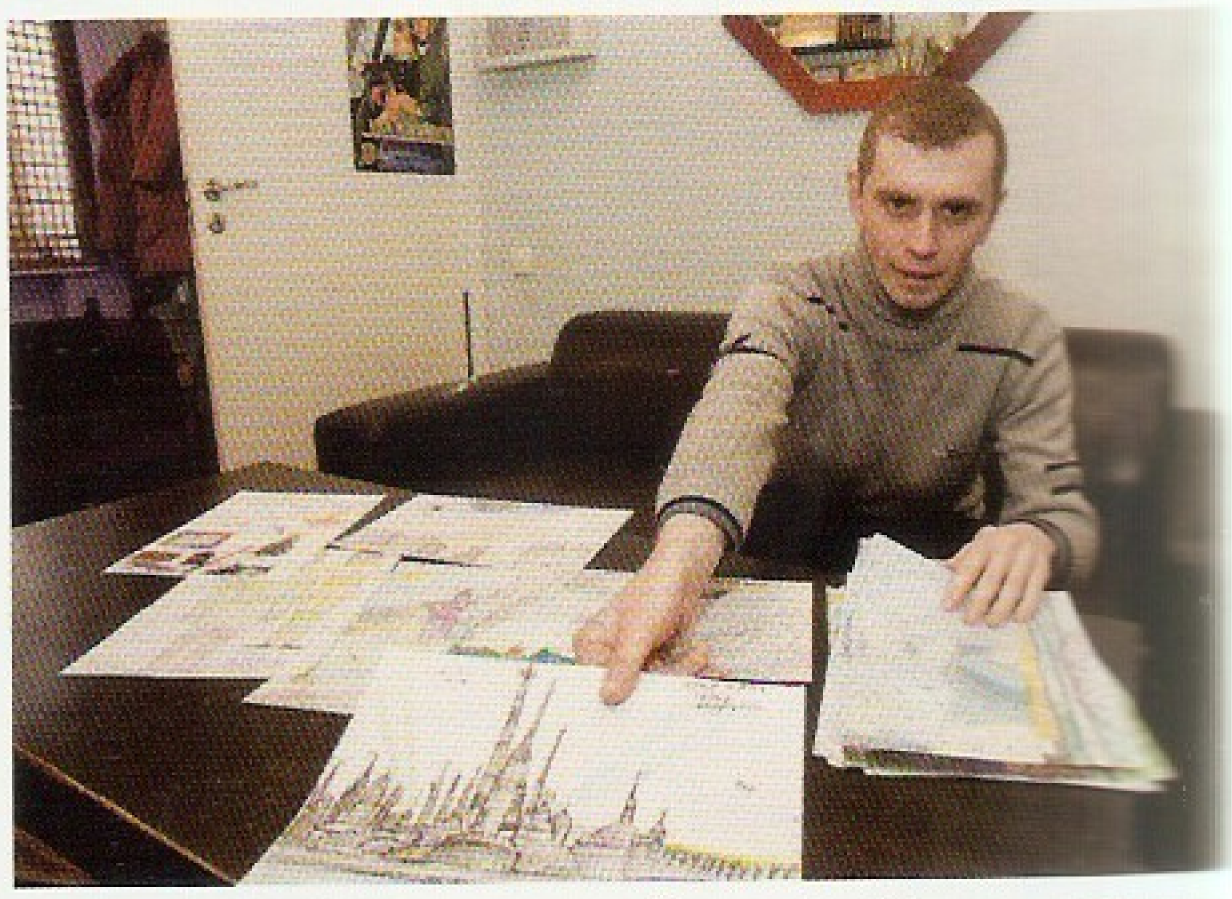

Nikita igal pildil on ilmtingimata helikopter. Pildid on nii detailsed, et nende järgi võiks linnu ehitada.

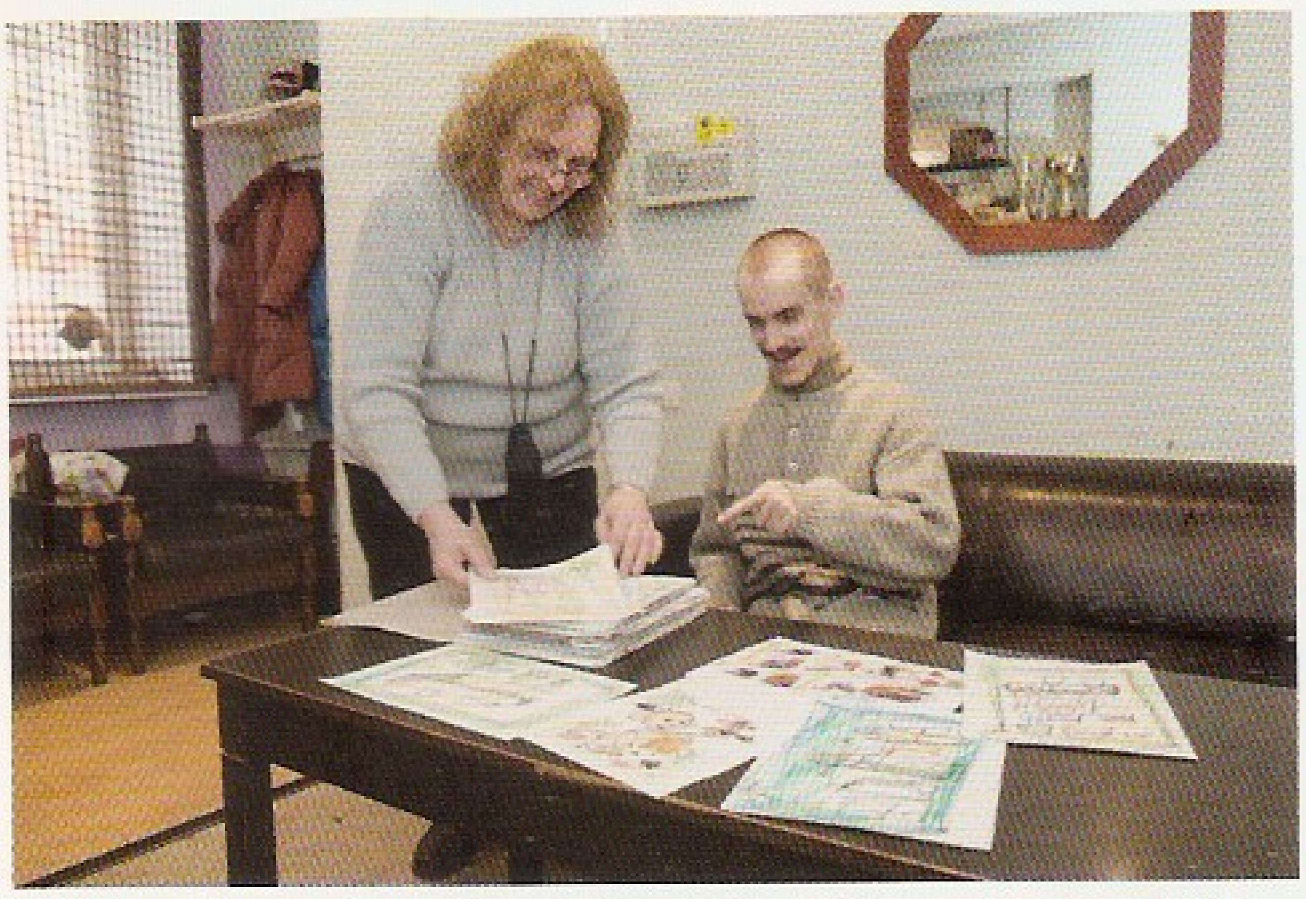

Töö hoolealustega lausa lendab. Oivi aga teab, et raskemate puuetega inimesed pole keskusse jõudnudki.

Ljubomir on oma mappi pannud ka pildi Maardu endisest linnapeast, keda linnarahvas kutsus batjuškaks.

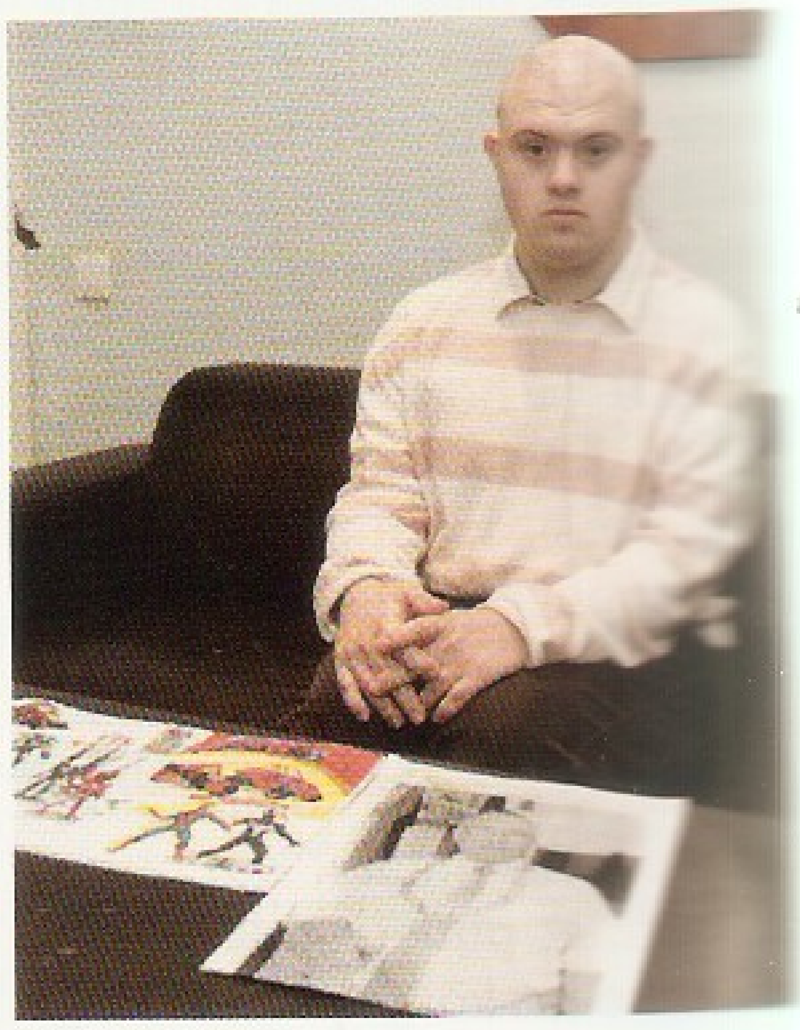

Jura emale oli seesugune variant aga mõeldamatu ja nii ta jäigi töölt ära poega hooldama.

Tasapisi tuli harjumus, et elu selline ongi. Ema oli Jura jaoks kõik ja Jura omakorda emale kogu ta elu sisu. Ega see tähenda aga, et nende elu oleks möödunud vaid nelja seina vahel. Jura ema on haritud ja kultuurihuviline ning koos pojaga on nad mitu korda isegi Peterburis Ermitaaži külastanud. Tallinnaski on loomaaed, Kumu ja muud põnevad paigad läbi käidud ja ka kodulinna rahvaüritustel on emapoega alati kohal.

Oivi sõnul oleks Jurast teistsugustes oludes tulnud kindlasti vähemalt tubli töömees, kes oleks ehk isegi tavalises töökohas hakkama saanud. Kui tal olnuks omal ajal kasutada sellised võimalused nagu erivajadustega lastel nüüd.

Päris kindlasti on Jural kätt ja silma. Päevakeskuses on ta üks lemmiktegevusi reklaamtrükistest välja lõigatud piltidest kleepimistööde tegemine. Need on tõepoolest stiilsed ja maitsekad. Jurale meeldib õppida ja ta on uhke oma saavutuste üle. Viiekümnele lähenev mees on päevakeskuses käimisest vaimustuses. Ta salgab ema ees teinekord maha isegi kibeda kurgu või hambavalu, peaasi, et hommikul enam koju jääma ei peaks.

Külaliste huvi Jura kirja- ja käsitööde vastu tekitab aga kogu päevakeskuse rahvas suurt elevust. Kui fotograaf Heiko asub Jurast pilte tegema, jätab üks triibulises pluusis noormees silmapilk käsil oleva roosa-kollase naistepäevakorvikese meisterdamise kus seda ja teist ning jääb, sõrmeots suunurgas, lummatult toimuvat silmitsema.

> „Sellest aastast on meil isegi oma eelarve: tohime iga kuu kulutada 100 eurot!

Õige pea on 25-aastane Ljubomir ja veel mitu teistki noort meest, igaühel paks mapp kirja- ja käsitöödega kaenla all, ukse peal rivis ja valmis meile ka oma saavutusi demonstreerima. Ainult 29-aastane Jana jääb stoilise rahuga laua taha, et valmivasse korvikesse paberlilli sättida. Tema veel võõraid ei usalda.

Kaks kuud jopega

26-aastane Nikita aga võiks Oivi sõnul vabalt joonistamisega raha teenida. Teda huvitavad helikopterid ning tema joonistatud õhusõidukid on korraga ehtsad ja fantaasiaküllased. Noormehe psüühika on paraku nõrguke. Teda võib rivist välja viia ukse paugatus või seegi, kui mõni möödakäija aknast sisse vaatab. Mõne aasta eest suri Nikitat hooldanud ema ja kindlasti on seegi noore mehe vaimsele tervisele jälje jätnud.

„Kui Jura välja arvata, siis kõik meie päevakeskuses käijad on lõpetanud Maardu toimetulekukooli. Pärast kooli on nende päevad aga möödunud enamasti kodus arvuti taga või telerit vaadates. Kõik see õpetamine ja arendamine, mis koolis tehti, on saanud tagurpidikäigu," räägib Oivi.

Paari kuu eest tuli päevakeskusse kolmekümnene piiga, kes tervelt kaks kuud ei söandanud isegi jopet seljast võtta. „Nii ta siin istus, jope seljas, ratastoolis, ja aina uuris, millal ema talle järele tuleb. Aga mis seal imet, tervelt kolmteist aastat oligi see noor naine ju üksnes emaga suhelnud. Nüüd ta juba toimetab teistega kaasa ja ta on tegelikult väga kiire õppija. Korra näidati ette, kuidas telefoniümbrist teha, ja juba ta oskabki ise!" kiidab Oivi.

Teha kunsti eimillestki

Käsitöö on päevakeskuse tegevuses praegu esikohal. Juba sellepärast, et muudeks tegevusteks praegustes oludes lihtsalt võimalusi pole. Puuduvad ju õiged ruumid ja elementaarsedki vahendid.

Seda, kui osavad on aga keskuse hoolealused näputöös, võime oma silmaga tunnistada. Meie tuleku puhuks on kangatükiga kaetud piljardilauale üles seatud näitus hoolealuste viimaste kuude loomingust. Lehvikud, kingikotid, mänguasjad, nõelapadjad, jõuluehted, küünlajalad, kunstlilled, õnnitluskaardid jne on tõesti pilkupüüdvad. Kusjuures, kogu väljapanek on tehtud ise korjatud looduslikest või taaskasutatavatest materjalidest.

„Enamasti sõna otseses mõttes sellisest kraamist, mille iga perenaine kodus pikemalt mõtlemata prügikasti viskab," ütleb Oivi naerdes. „Aga meile kuluvad kaanedkorgid, tühjad jogurtitopsid, nöörijupid, riidetükid, vanad ajakirjad ja muu seesugune kraam väga ära. Oleme emadel palunud meile mis tahes materjali koguda. Aasta lõpus käisime kõik Maardu restoranid läbi ja palusime, et ärgu nad ühtki šampusekorki minema visaku, sest meie oskame neist toredaid lumememmesid teha."

Sada eurot kuus!

Päevakeskuse rahvas on käinud käsitööd ka Maardu väliüritustel müümas. Saadud rahast on siis ostetud pliiatseid, värve, liimi, voolimissavi ja muud, mida loodusest või jäätmete hulgast ei leia. Ahjaa, ka toiduaineid kokandustundideks tuleb siiski osta.

„Ja mis nüüd viga, sest sellest aastast eraldas linnavalitsus meile isegi oma eelarverea: tohime iga kuu kulutada 100 eurot!" lööb Oivi särama.

„Kui 1. oktoobril 2014 uksed avasime, koosnes meie keskuse varandus sotsiaalosakonnast saadud 50 lehest valgest paberist ja kuuest kaustast. Aga ega me tujul langeda lasknud, vastupidi, esimesel päeval tegime jalutuskäigu Maardu järve äärde, järgmisel sõitsime bussiga Kadriorgu ja vaatasime üle Peeter I majamuuseumi. Muudkui nuputasime, mida ja kuidas saame teha," räägib Oivi.

Ta põhimõte ongi selline: ära nuta taga seda, mida sul pole, vaid tee seda, mida saad ja suudad.

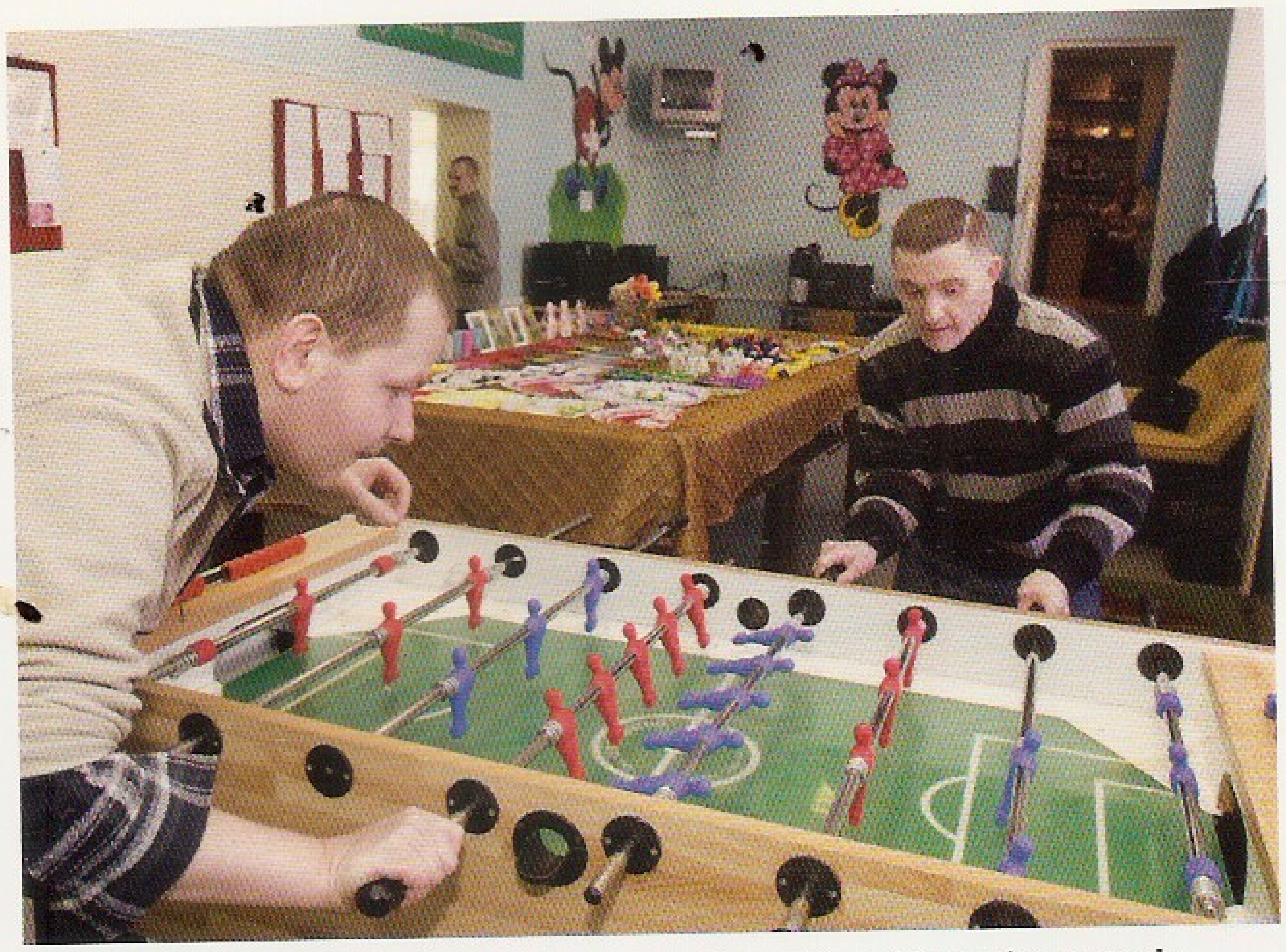

Päevakeskusel on luba kasutada ruume, kus pärastlõunati tegutseb Maardu noortekeskus. Nagu pildilt näha on sellel ka mõned head küljed.

Omal ajal asus päeva- ja noorte- keskuse majas toidupood.

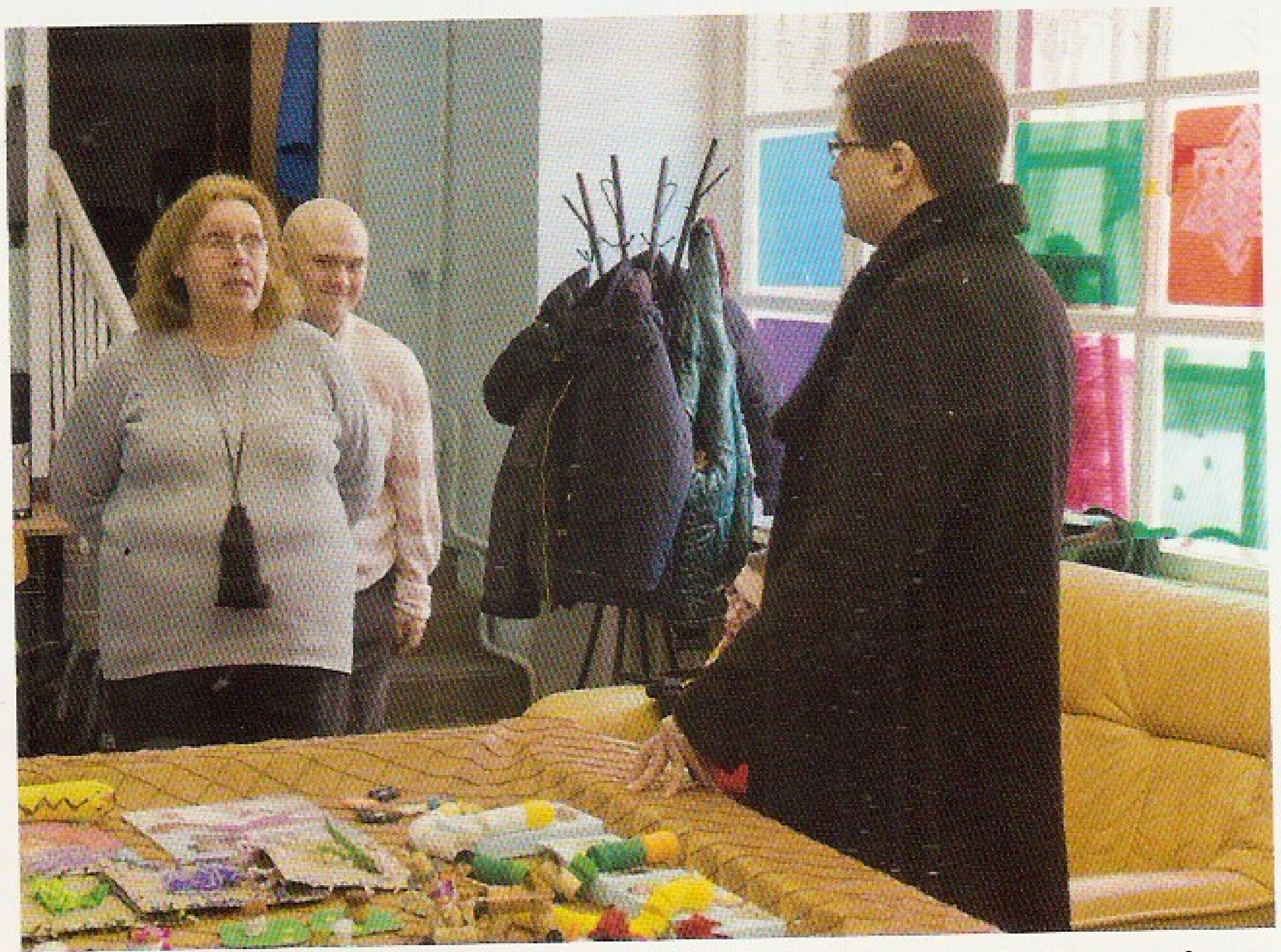

Ljubomir piilub Oivi selja tagant uut linnapead, kellega käib parasjagu vestlus puudega inimeste päevakeskuse tulevikust.

Üheksa lapse ema ja nelja kasuema Oivi on seda põhimõtet järginud terve elu. Õnneks on päevakeskuse teine sotsiaaltöötaja Julia Orelkova täpselt sama meelt. Aga ega teistsuguse meelelaadiga inimesed ju polekski nõustunud avama erihoolekandeasutust puuetega inimestega tegelemiseks ilma igasuguste vahenditeta, samuti selleks tööks täielikult kohandamata ruumides, kasutades lihtsalt ära võimalust, et Maardu noortekeskuse kasutuses oleval samuti kasinal pinnal ju ennelõunati noori ei käi.

Pisarateni tänulikud

Tegemist on tüüpilise nõukogudeaegse kolmekorruselise majaga Maardu keskuses, kus asus varem toidupood. Hoone esimesel korrusel, endises müügisaalis on juba aastaid leidnud peavarju noortekeskus. Piima-leiva-vorsti... asemel on saalis piljardilaud, ... gidega juhitav lauajalgpall, ... vanad arvutid, riidevarn ja ... van. Kitsukesse abiruumi, en... se laotuppa on mahutatud ... me ühekohalist koolipinki. Se... katavad stendid noortele mõel... infomaterjalidega.

„Kella kaheni on meil siin ... tud tegutseda. Noorte ... le tõmbame lihtsalt kanga ... Seejärel pakime oma varan... se kottidesse ja tõstame sein... de järgmist päeva ootama. ... elame, aga ikka parem kui ... te midagi," ütleb Oivi, kes ... poole kohaga.

Paratamatult tuleb silme... sügava ja liitpuudega täisea... le mõeldud Käo päevakesk... mööduka ja raske puudega ... tugikeskus Juks, mis asuvad ... dust vaid kiviviske kauguse... nas. Neis keskustes on tän... toele kõik sõna otseses mõt... mase peal – nii tingimused ... kasutada olevad vahendid – ... ikka leiab seal aeg-ajalt mõn... sevanem põhjuse viriseda: kül... endisaegne lasteaia tüüp... järgi ehitatud hoone tema ... kõige sobivam, küll on kliima... me mark valitud valesti jms.

Kell läheneb kahele ning ...

HEIKO KRUUSI

Aastavahetuse eel käisid sotsiaaltöötajad läbi kõik linna toitlustusasutused ja palusid šampusekorgid alles hoida. Siin need korgid nüüd ongi.

Julia hoolealustele hakkavad emad järele tulema. Kui küsime, kas nad on päevakeskusega rahul, valguvad neil silmad sekundiga vett täis. Tänulikkusest. Üle pikkade aastate on nende lastel jälle oma koht, kus neist hoolitakse. Kus neid õpetatakse ja arendatakse. Mis sest, et ainult neli tundi päevas. Aga elu on nüüd hoopis teistsugune.

LINNAPEA TOETUS OLEMAS

Loomulikult ei tähenda päevahoiuga alustamine kehvakestes tingimustes seda, et selliste oludega tulekski leppida. „Maardu linnavalitsus pole meid unustanud, paari hoone kohandamisest on ka juba konkreetsemalt juttu olnud," kõneleb Oivi. „Praegu on silmapiiril üks ärihoone siinsamas läheduses ja kui seni on jäänud meile oma ruumide väljaehitamine raha puudumise taha, siis nüüd on meil uus lootus: me üritame taotleda rahastust Euroopa Regionaalarengu Fondi erihoolekande reorganiseerimise toetusvoorust," lubab ta.

Ka Maardu linnapea Valev Kald on tulnud meie külaskäigu puhuks kohale ja kinnitab, et linnal on kindel plaan päevakeskuse projektiga välja tulla. „Oivi ja Julia on teinud suurepärast tööd eimillestki, aga loomulikult vajavad päevakeskuses käivad puuetega inimesed paremaid tingimusi ja ka rohkem ruumi, et siia võiks tulla rohkem inimesi. Kui need ruumid ükskord saame, hakkab päevakeskus tegutsema kindlasti hommikust õhtuni. Praegune neljatunnine päevahoid ei võimalda ju emadel kahjuks ikkagi tööle minna, mida vähemalt osa neist sooviks, suudaks ja kindlasti vajaks. Ja ega Maardus pole ainult kümme päevahoidu vajavat puudega inimest. Pakun välja, kui võimalus tekiks, tuleks neid kohe viis korda enam," räägib ta.

EELKÕIGE IKKA SISU

Küsime linnajuhilt, miks on Maardu emad leppinud olukorraga, et neil tuleb pärast lapse täisealiseks kasvatamist töölt koju jääda, ning miks nad ei nõua, et omavalitsus ostaks nende lastele päevahoiuteenust näiteks Käo keskusest, nagu teeb mitu teist Tallinna ümbruse valda, nii et noored viiakse hommikul omavalitsuse transpordiga linna ja tuuakse õhtul tagasi.

Kald arvab, et üks põhjusi on kindlasti see, et venekeelses infokeskkonnas elades pole enamik maardulasi üldse kursis väljaspool Maardut toimuvaga ning ka Eesti seadusi nad eriti ei tunne. Teine põhjus on tema meelest harjumus: nii on ju seni olnud ja sellega lihtsalt lepitakse.

Oivi ütleb, et tema nägemus tulevasest Maardu päevakeskusest sisaldab ka koolitusvõimalust puuetega noorte vanematele. „Linnapea ütles õigesti, siinsed inimesed elavadki infosulus, on selle aastatega omaks võtnud ega otsigi väljapääsu," ütleb Oivi. Ta hellitab lootust, et hiljuti ametisse asunud linnapea aitab maardulaste võimalusi avardada.

Oivi plaani järgi tuleks eurorahadega uue keskuse juurde välja ehitada korralikud töötoad, ka kaitstud töö keskus puuetega inimestele. Ning kindlasti 10–15 kogukonnas elamise kohta, sest varem või hiljem tekib päevakeskuses käijatel tarvidus iseseisva elamise järele. Juba sellepärast, et ega kellegi emad pole igavesed.

„Aga igal juhul pean ma hädavajalikuks ja õigeks, et otsustasin alustada päevakeskuse tegevusega, hoolimata oma ruumide puudumisest. Tähtsam on ju tegevus ise ja seda oleme saanud oma „lastele" pakkuda ka kehvades tingimustes. Ja kui meil on ükskord ka oma ihaldatud maja, on meil juba tööga saadud kogemustest põhi all," ütleb Oivi. **Anne Lill**

NAINE, KELLE SAATUS ON HOOLITSEDA

MAARDU PUUETEGA INIM PÄEVAKESKUSE EESTVEDAJA OIVI OLLE ASUS OMA ELU ESIMEST AMETIT ÕPPIMA KÜPSES EAS, KUI TA ÜHEKSA LAPSEST NOORIM OLI SAAN KOLMESEKS. TA ISE LÄHENE TOLLAL 40-LE JA ERIALAKS IKKA SELLE, MIS HINGELE LÄHEM – HOOLDAJATÖÖ.

Oivi naerab, et tema lasterikkuse põhjus on see, et ta ise oli pere ainus laps. „Mul ei olnud õdesid ega vendi ja ma põdesin seda kohutavalt. Juba plikatirtsuna ütlesin emale, et kui mina ükskord mehele lähen, sünnitan kümme last. Ema ainult naeris ja ütles, et kuule-kuule, lapsed tuleb ikka üles ka kasvatada!"

Just seda Olle esimesed kakskümmend aastat oma täiskasvanuelust tegigi. Kõigist üheksast on sirgunud tublid inimesed. Vanim poeg Jaanus-Janar (36) on pastor, Heivi (31) on õppinud kokaks ja töötab kaubanduses, Jarmo (29) elab perega Rootsis, tal on juba kolm last, Tarmol (28) on Lääne-Virumaal metsafirma, Hele-Riin (26) töötab Pajusti kivikeraamikafirmas, Kalvo-Maanus (24 ... vamees ja oli mullu üks par... vamehe tiitli nominente. ... (21) on praegu pisipoja... Kaie-Riin (19) õpib Tartu ... riduskeskuses pagariks ning ... (17) tudeerib Luual met... See aga pole veel kõik, sest ... naisena on Oivi aidanud ... vada ka neljal kasulapsel.

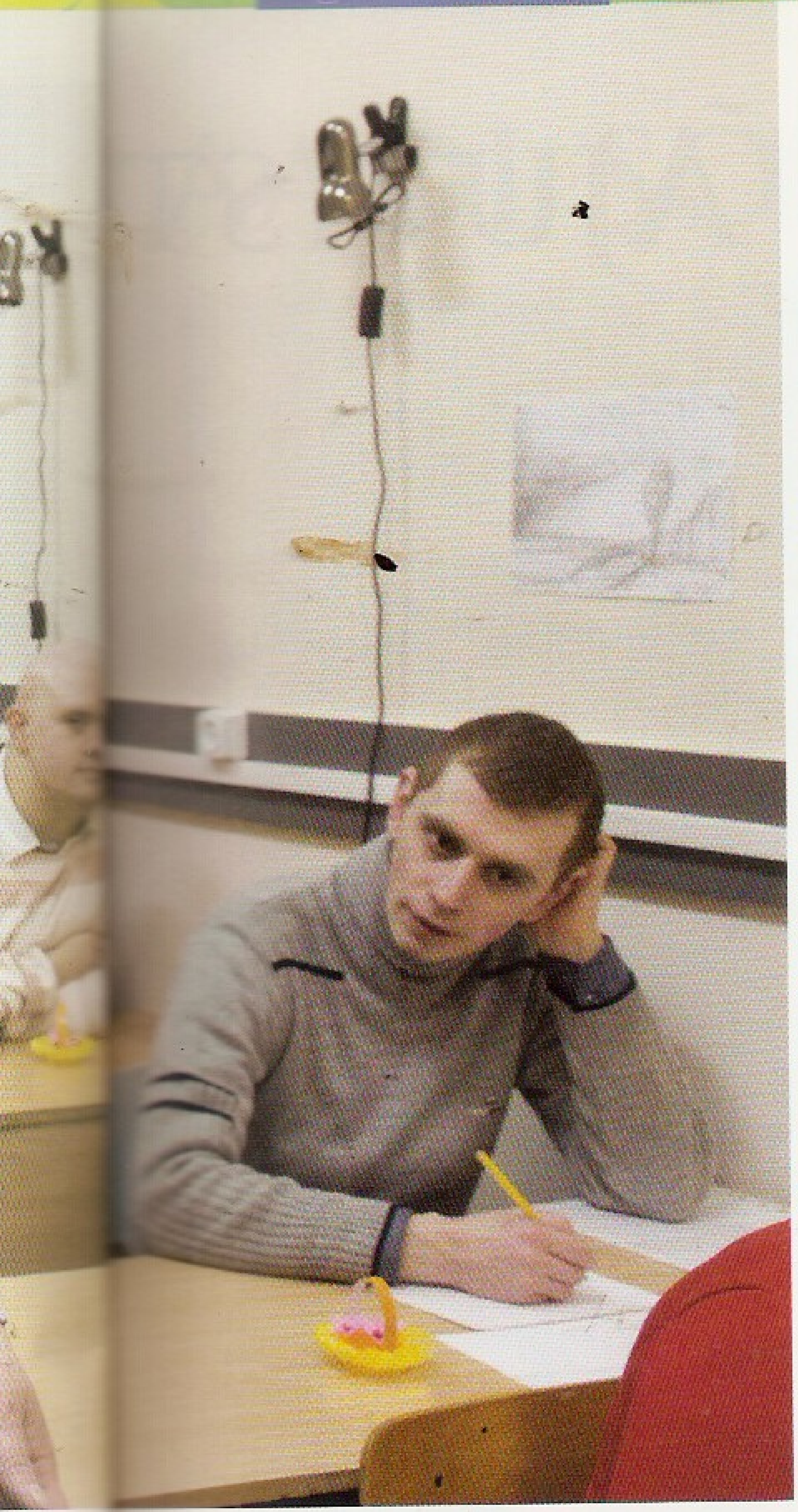

Oivi on tegelikult ka ise töövõimetuspensionär, kuid ta tunnistab, et kodus nukrutsemine laastaks tervist veelgi enam.
HEIKO KRUUSI

„Ühel hetkel saabus aga ka minu jaoks aeg tööle minna. Koduse emme aeg sai läbi," ütleb Oivi naeratades. Tema elu pole vähemalt kõrvalt vaadates olnud kaugeltki meelakkumine, ta ise aga jutustab kõike rahulikult. Ka seda näiteks, et ühel heal päeval võttis ta kaheksa last (vanim oli juba oma elu peal) ja kolis abikaasa juurest minema. „Meie suhted olid muutunud keeruliseks ja eks üks põhjusi, miks see toimus, oli ka minu iseseisvumine," jutustab Oivi.

Oivi lõpetas Lääne-Viru rakenduskõrgkooli hooldaja eriala ning kui kutsetunnistus käes, asus kõigepealt kodudes erahooldust pakkuma. Töötamise kõrvalt tegi ta Mõdrikul läbi mitu lühiajalist kursust ja koolitust, mida pakuti juba omandatud rakendushariduse baasil. Seejärel võttis ta vastu töökoha hooldekodus, aga jätkas ka kodudes hooldamist. Tagantjärele tunnistab ta, et küllap ta läks õpingute ja töötamisega üleliia hoogu – pere eest hoolitsemine ju veel lisaks. Ja siis leidiski aset õpetlik vahejuhtum.

UUE ELU ALGUS

„Oli jõulueelne aeg, 20. detsembri õhtu. Olin hooldekodus tööl ja valmistusin öövahetuseks. Pea valutas hullult juba mitu päeva, aga panin selle ülekoormuse ja koduste pingete arvele. Järsku aga läks peavalu talumatuks, tekkis iiveldus. Läksin tualetti, vajusin põrandale ja muudkui oksendasin. Õnneks leidis mu sealt mind juhuslikult töö juurde vaatama tulnud tütar ja kutsus kiirabi. Selgus, et vererõhk oli üle 300. Haiglas öeldi, et üks samm oli insuldist puudu," meenutab Oivi.

Seejärel kärpis ta otsustavalt töökoormust ja kolm nädalat hiljem allkirjastas notari juures Laekvere alevikus kahe kõrvuti asetseva korteri ostu lepingu, kuhu lastega elama asus.

Järgnevad aastad olid Oivile kõike muud kui kerged. Ootamatul kombel saabusid aga just siis ta ellu veel kasulapsed. Ta meenutab, et esimese kasulapse tõi talle koju kätte kõige noorem poeg. Lihtsalt astus ühel õhtul, õnnetu olemisega põngerjas käekõrval, tuppa ja ütles: ema, Gregor pole juba kaks päeva midagi söönud! Mõni aeg hiljem tuli välja, et Gregoril on ka titaeas õde, kelle eest hoolitsemisega alkohoolikust ema hakkama ei saa.

Oivi räägib, et nende kahe lapse hooldusõiguse vormistamine oli suur võitlus. „Hiljem lapsendati õde-venda küll lastekaitsjate eestvedamisel Ameerikasse, nii et minu juures nad väga kaua ei olnudki," jutustab Oivi ning tunnistab, et tol ajal sarnanes ta ilmselt kõige enam suure kollakashalli tühjakspigistatud sidruniga.

Ta on siiani tänulik Laekvere rahvamaja juhatajale, kes ta vastupunnimisest hoolimata tantsuringi meelitas. Tants raputas pinged välja nii kehast kui ka vaimust. See oli üle paljude aastate midagi iseendale.

„Siis läksin üle pika aja klassikokkutulekule ja ... sain seal kokku oma praeguse mehega. Oma noorpõlvearmastusega! Meil mõlemal oli seljataga keerulisevõitu elu, tema oli lesk. Kes teab, miks see nii läks, aga just nii jõudsingi välja Maardusse. Kõigepealt elasime linnaserval tööstusrajoonis ühel avariipinnal, nüüd saime viimaks linnalt rendile päris oma armsa korteri siinsamas päevakeskuse lähedal," ütleb Oivi.

Ometi on Oivist nüüdseks saanud ka oma uue abikaasa hooldaja. Mõne aasta eest võitsid vastsed abikaasad Rakvere romurallil loosiga 1976. aasta Lada 06. Perfektselt üles putitatud ja läikima löödud. „Aasta pärast oleks masin juba uunikumi märgi välja teeninud, aga siis ühel hirmlibedal õhtul kihutas teine auto võidetud Ladale küljelt sisse ja abikaasa murdis mitu kaelalüli. Neid me nüüd remondime siiamaani, sest algul kasvatati need valesti kokku. 11. operatsioon on tulekul, aga ühestki senisest pole abi olnud," tunnistab Oivi.

Oma praeguse poole kohaga tööga päevakeskuses on Oivi aga rahul. Terve ta elu on möödunud suure lastepere keskel ning praegused hoolealused on loomu poolest ju samasugused, siirad ja armsad nagu lapsed.

Oivi tunnistab, et mure abikaasa tervise pärast trummeldab lakkamatult kuklas, aga veel hullem oleks selle murega kodus istuda.

Anne Lill

TÖÖTUKASSA AITAB TÖÖLE SÕITA. AGA AINULT NATUKE

KUIGI ALANUD AASTAST PANEB SEADUS OMAVALITSUSTE ÕLGADELE KOHUSTUSE PAKKUDA TEGUTSEMISPIIRANGUTEGA INIMESTELE TÖÖL, KOOLIS JA AMETIASUTUSTES KÄIMISEKS SOTSIAALTRANSPORTI, VÕIVAD VÄHENENUD TÖÖVÕIMEGA INIMESED SAADA TÖÖLE JÕUDMISEKS TUGE KA TÖÖTUKASSALT.

Algselt ei olnud töölesõidu toetamist töövõimereformi sihtgrupile pakutavate teenuste nimekirjas ette nähtudki, see lisati reformikavva puuetega inimeste ühingute, eeskätt liikumispuudega inimeste liidu tungival palvel.

Siis ei olnud veel teada, et enne töövõimereformi käivitumist saadakse valmis ka kaua oodatud miinimumnõuded sotsiaalteenustele (tugiisik, isiklik abistaja, invatransport jne), mida omavalitsused peavad kindlasti osutama. Vanas sotsiaalhoolekande seaduses olid omavalitsuste kohustused kirjas nii üldsõnaliselt, et sotsiaaltöötajatel oli alati võimalik puudega inimesele öelda: aitaksime teid küll, aga kahjuks pole meil praegu mingit võimalust seda teha. Uues seaduses on aga kirjas, et linn või vald peab tagama tasuta või taskukohase hinnaga sotsiaaltranspordi koolis või tööl käimiseks, samuti hädavajalike avalike teenuste kasutamiseks, nagu arsti, apteegi, panga, postkontori külastamine jms, kui puue ei võimalda inimesel kasutada ühissõidukit ega isiklikku transpordivahendit.

Omavalitsuse kaaluda jääb iga abivajaja korral see, kuivõrd on teenus hädavajalik ja kui suurt omaosalust saab inimeselt küsida, kuid teenuse osutamisest keelduda seadus enam omavalitsusel ei luba. Täpselt sama käib tugiisiku ja isikliku abistaja teenuse, puudega täisealiste koduhooldusteenuste osutamise jne kohta.

OMAVALITSUSTE KOHUSTUS

Samas tuleb tunnistada, et koos miinimumnõuete kehtestamisega ei ole riik eraldanud omavalitsustele rohkem raha suuremate kohustuste täitmiseks. See tähendab, et omavalitsustel tuleb leida ressurss oma eelarvest. Ainsaks leevenduseks on peatselt avanev eurotoetuste voor, kust omavalitsused võivad taotleda projektiraha sotsiaalteenuste arendamiseks. Raha saamiseks peavad nad aga tõestama, et toetusega käivitatavad teenused on jätkusuutlikud ka pärast projekti lõppu.

Kuna 1. juulil startiv töövõimereform toob päris kindlasti kaasa erivajadustega inimeste suurema aktiivsuse – vaja on käia (sageli koos saatjaga) töötukassas, töötuteenustel ja loodetavasti senisest enamatel õnnelikel ka igapäevaselt tööl –, on ette näha, et nõudlus omavalitsuste tugiteenuste järele suureneb hüppeliselt. Nüüd ongi töötukassa valmis järgmisel viiel aastal väikese osa sellest koormusest Euroopa Sotsiaalfondi rahade toel enda kanda võtma. Samuti lubavad nad olla abiks omavalitsustega läbirääkimistel.

Siiski peavad puuetega inimesed ja nende hooldajad olema nüüd head orienteerujad, et eri süsteemidest endale/hooldatavale vajalikud teenused üles leida ja kätte saada.

Tiina Kangro

AJUT

TÖÖTUKASSAST VÕIVAD VÄHENENUD TÖÖVÕIMEGA INIMESED SAADA TÖÖVÕIMEREFORMI TEENUSTEPA RAAMES KOLME TEENU NEED ON TÖÖLESÕIDU TOETUS, MOBIILSUSTOETUS JA SAATJA SÕID KULUDE HÜVITAMINE.

Teenused on mõeldud ees selleks, et tööl käimisega ha da ja rutiin sisse seada. Toe võivad küsida ka juba tööta inimesed, kui neil on oht t le jõudmise takistuste tõttu hõivest välja langeda.

[ST]AADI SÕIDUTOETUSED

BULLS

„Toetuse vajadust hindab töötukassa juhtumikorraldaja. Toetuse saamiseks tuleb esitada avaldus ja kui toetuse maksmine on põhjendatud, teeme toetuse määramise otsuse, mis näiteks töölesõidu toetuse korral kehtib kolm aastat," selgitas Puutepunktidele töötukassa juhatuse liige Pille Liimal.

TÖÖLESÕIDU TOETUS

Seda toetust võivad taotleda need inimesed, kes ei saa puude tõttu käia tööl ühissõidukiga, vaid peavad kasutama isiklikku sõiduautot, taksot või eritransporti. „Toetuse maksmine on põhjendatud siis, kui inimesele ei ole puude või haiguse tõttu ühistransport ligipääsetav, ta ei pääse ühissõidukisse sisse või on peatus kaugel ja näiteks talvised ilmaolud on sellised, et ta pole suuteline sinna jõudma jms," kirjeldas Liimal.

Töötukassa hüvitab sellisel juhul osaliselt töölesõiduga seotud kulud kolme aasta jooksul maksimaalselt 12 kuu mahus. Toetust võib kasutada järjestikku terve aasta (mille järel see inimene siis rohkem toetust ei saa) või lühemate perioodide kaupa vastavalt vajadusele. Näiteks võib erivajadustega inimese tervis olla periooditi halvem, mis takistab ühistranspordi kasutamist. Kui puudega inimest viib tööle näiteks pereliige, võib samuti ette tulla aegu, kus abi pole käepärast, näiteks auto läheb katki või abistaja haigestub, ning siis on hea kasutada töötukassa teenust.

Toetuse suurus on 0,93 eurot kilomeetri kohta, arvestades inimese elu- ja töökoha tegelikku lühimat vahemaad. Ülemine piir on 26 eurot ühe tööpäeva eest ja kuni 300 eurot kuus.

Toetuse saamiseks ei ole vaja töötukassale esitada taksoarveid ega bensiinitšekke, vaid üksnes tööandja tõend, millel on näha töökoha asukoht ja tööl käidud päevad. Väike trikk on aga selles, et toetuse summalt arvestatakse maha 20-protsendine tulumaks: nii jõuab inimeseni toetusest 0,74 eurot kilomeetri kohta ja maksimaalselt 20,80 eurot päevas või 240 eurot kuus.

Näiteks Tallinna invataksoteenuse hindades saaks ratastoolis inimene selle toetuse eest sõita tööle kuni kaheksa kilomeetri kaugusele kodust 12 päeval kuus. Kui tahta katta toetusest igapäevane töölkäimine, jaguks summast vaid kahe sõidualustustasu maksmiseks invataksole. Samas on teenuse kirjelduses öeldudki, et toetus on sõidukulude osaliseks katmiseks, millele inimene lisab enda või omavalitsuse osa.

Ja ega kõik puuetega inimesed vajagi kallist erisõidukit. Kuna kilomeetritasu on kõigile toetuse saajatele sama, siis näiteks tavalise isikliku sõiduauto kasutamise korral võib toetuse määr ületada tegeliku sõidukulu isegi mitmekordselt. Ka riiklikult fikseeritud kilomeetrimäär isikliku auto kasutamise korral ettevõtluses on vaid 0,30 eurot kilomeetri kohta. Tavalise sõiduautoga sõites võiks 240 euro eest kuus osta 250 liitrit bensiini ja sõita iga päev tööle kas

PUUDEGA ISIKU ÕPPETOETUST VÕIB SAADA 6,39–25,57 € KÜMME KORDA AASTAS.

STANISLAV MOŠKOV (ÕHTULEHT)

Töötukassa lubab, et juhtumikorraldajad on abiks omavalitsustega kokkulepete sõlmimisel, kui erivajadustega inimene vajab sotsiaaltransporti ka pärast töövõimereformi raames saadud teenuste lõppemist.

või 80 kilomeetri taha. Või siis jääb osa raha üle muude kulutuste katmiseks.

Veel vajab täpsustamist, et 12 kuud kolme aasta jooksul on mõeldud ühe inimese kohta ega sõltu töökohtade vahetamisest. „Inimene peab töötukassat lihtsalt töökoha vahetamisest ja uue töökoha aadressist teavitama, et teaksime toetust õigesti arvestada," selgitas Liimal.

Need erivajadustega inimesed, kes on töövõimereformi raames oma 12 kuud töölesõidu toetust ära kasutanud, seda uuesti küsida ei saa ning peavad edaspidi juba ise (või omavalitsuse toel) hakkama saama.

Mobiilsustoetus

See on mõeldud inimestele, kes on olnud töötuna arvel vähemalt kuus kuud ja võtavad vastu töökoha kodust üle 30 kilomeetri kaugusel. See toetus pole mõeldud ainuüksi erivajadustega inimestele, vaid seda võivad saada kõik pikaajalised tööotsijad, kes pole lähemalt töökohta leidnud. Toetuse mõte on aidata inimene jalule, et ta edaspidi juba ise palka saades suudaks ka oma sõite korraldada.

„Mobiilsustoetust makstakse tähtajatu töölepinguga tööle või avalikku teenistusse asumise korral neli kuud. Tähtajalise töö- või teenistussuhte korral peab leping kehtima vähemalt kuus kuud ja toetust makstakse sellest poole aja vältel, kuid samuti mitte üle nelja kuu," märkis Pille Liimal. Seejuures võlaõiguslikud lepingud (käsundusleping, töövõtuleping jne) mobiilsustoetuse saamiseks ei sobi.

Toetuse suurus on 0,10 eurot kilomeetri kohta, arvestades kodu ja töökoha vahelist tegelikku vahemaad, kuid mitte rohkem kui 200 eurot kuus. Ka sellest toetusest arvestatakse maha 20-protsendine tulumaks. Nii võib inimene saada kätte maksimaalselt 160 eurot kuus.

Pisut arvutades selgub, et maksimaalseks kujuneb mobiilsustoetus siis, kui inimene käib terve kuu vältel igapäevaselt tööl kodust 50 kilomeetri kaugusel. Kui töökoht asub näiteks 31 kilomeetri taga, kujuneb mobiilsustoetuseks 130 eurot, tulumaksu mahaarvamise järel 104 eurot kuus.

„Mobiilsustoetust makstakse sõltumata sellest, millist liiki transporti – ühistransport, eratransport, omavalitsuse invatransport vms – inimene tööle sõitmiseks kasutab ja milliseid kulusid ta kannab, olgu selleks sõidupiletid, bensiinikulu, omavalitsuse transporditeenuse omaosalus või veel midagi muud," ütles Pille Liimal. Ta täpsustas, et kulusid pole ka selle toetuse korral tarvis töötukassale tõendada. „Enne tööle asumist tuleb inimesel esitada vaid avaldus koos töölepin-

TÖÖTUKASSA ON SAANUD AIDATA

Määrasime töölesõidu toetuse inimesele, kes töötab müügiesinduses assistendina. Tal on ilma toeta jalgsi liikumine väga keeruline, sest iga väiksemgi konarus jala all võib lõppeda tasakaalu kaotamise ja kukkumisega. Ta ei ole suuteline jõudma iseseisvalt ühissõidukipeatusse ega kõrge astme tõttu bussi sisenema. Samas saab ta kasutada oma sõiduautot (saab jalgu liigutada, kui keharaskust jalgadel pole).

Töölesõidu toetuse on saanud ka inimene, kel on püsiv ärevushäire paanikahoogude ja asteeniaga. Ühistransporti kasutades tekib tal õhupuudus ja selle tagajärjel paanikahoog. Eriti tõsine on olukord tipptundidel, kui ühissõidukites sõidab tööle või töölt koju palju inimesi, on palav ja vähe õhku. Ta elab töökohast umbes 25 kilomeetri kaugusel ja tööle tuleks sõita mitme ühissõidukiga. Oma autoga sõites probleeme aga ei teki, sest seal on võimalik temperatuuri reguleerida ja vajadusel auto kinni pidada. Töötukassa otsus oli töölesõiduga seotud lisakulud osaliselt hüvitada, mis tagab võimaluse töötamist jätkata.

ALLIKAS: TÖÖTUKASSA JUHTUMIKORRALDAJATE TOODUD NÄITED

TÖÖTUKASSA SÕIDUTOETUSED

Toetus	Periood	Piirhind	Tulumaks
Töölesõidu toetus	12 kuud 3 aasta jooksul	0,93 €/km, kuni 26 €/päev, kuni 300 €/kuu	20%
Mobiilsustoetus	4 kuud	0,10 €/km, kuni 200 €/kuu	20%
Saatja sõidukulu hüvitamine	6 kuud 3 aasta jooksul	kuni 26 €/päev	–

gu või tööandja tõendiga, kus on kirjas töösuhte alguskuupäev ja töö tegemise koha aadress," lisas ta ja rõhutas, et pärast tööle asumist tagantjärele toetust küsida ei saa. Jooksvalt tuleb esitada iga kuu alguses tööandja tõend lõppenud kuul tööl käidud päevade kohta. Mobiilsustoetus nagu ka muud sõidutoetused makstakse välja uue kuu alguses eelmisel kuul töötatud päevade eest. Seega peab inimesel olema algatuseks endal raha, et kuu aega oma sõitude eest maksta.

Ja veel paar nüanssi. Kohaliku omavalitsuse pakutava sotsiaaltranspordi kasutamise korral hüvitab töötukassa inimesele kulu vaid tema makstud omaosaluse mahus. „Töötukassa ei hüvita sõidukulu selles osas, mille eest tasub kohalik omavalitsus. Kontrollime seda omavalitsusest üle küsides," hoiatas Liimal.

Samuti pole mobiilsustoetust võimalik taotleda nn Suur-Tallinna piirkonna elanikel (Tallinna linn, Harku vald, Saue vald, Saue linn, Saku vald, Kiili vald, Rae vald, Jõelähtme vald, Maardu linn, Viimsi vald) samas piirkonnas tööle sõitmiseks. See tähendab, et kui Harku vallas elav inimene saab töökoha Lasnamäel, Viimsis või Maardus, võib vahemaa olla ka pikem, aga toetust ikka ei saa. „Sotsiaalministeeriumi otsus nn Suur-Tallinna piirkond välistada põhines sellel, et piirkonna sees ei ole tööjõu mobiilsus probleemiks ning kasutada on taskukohase hinnaga ühistransport," selgitas töötukassa esindaja.

SAATJA SÕIDUKULU HÜVITAMINE

Töötukassa on mõelnud ka nende inimeste toetamisele, kes saavad tööle sõita küll ühistranspordiga, kuid vajavad selleks saatja abi. Ühissõidukiga sõites jääb sõidukulu erivajadustega inimese enda kanda, kuid saatja saab töötukassast piletiraha tagasi küsida.

„Saatjale hüvitatakse sõidukulu kuni kuue kuu eest kolme aasta jooksul. Piirhinnaks on 26 eurot päevas. Hüvitis makstakse välja siis, kui saatja esitab töötukassale avalduse ja tööandja tõendi vähenenud töövõimega inimese tööpäevade kohta eelmisel kuul, lisades oma sõidupiletid," kirjeldas Pille Liimal saatja sõidukulude hüvitamise teenust. Ta lisas, et ka seda võimalust ei pea kasutama ära kuus kuud järjest, vaid väljamakset võib taotleda kolmeaastase perioodi vältel just nende kuude eest, mil puudega inimene vajas saatmist.

Küsimusele, mil moel saaks puudega inimese saatja kasutada ühissõidukis ära 26 eurot päevas, vastas Liimal, et lähtutud on lihtsalt samast 26-eurosest piirmäärast, mis kehtib ka töötutele tööturuteenusel osalemiseks.

Igatahes on tore teada, et erivajadustega inimene võib töövõimereformi õnnestumiseks tellida endale töölesaatja kas või Tartust või Võrust Tallinna või Narvast Kuressaarde. Samas tuleb ka siin meeles pidada, et kui kuus kuud töölesaatja teenust kasutatud, peab edaspidi tööelus juba ise hakkama saama. Seega on töötukassa teenused mõeldud eeskätt neile, keda annab ajutuse abiga tublideks ja iseseisvateks treenida. Need, kes puude tõttu jäävad tuge ja kõrvalabi vajama, peavad lootma eeskätt iseendale, oma perele või vastutulelikule omavalitsusele.

ISSN 2228-1312
SAAJA AADRESS:

Viimsi Raamatukogu
Kesk tee 1 Haabneeme Viimsi vald
74001 Harjumaa
Perioodika 01

EESTI
HOOLDAJATE
LIIT

Eesti Hooldajate Liidu aastakonverents „Hooldajad ja hooldatavad reformide keerises"

· 22. aprillil kella 11–16 Tallinnas Komandandi majas (Toompea 1)
· Eelkonverents 19. aprillil kella 11–14 Tartus

Arutlusele tuleb eurorahade kasutamine, omavalitsuste õlgadele asetatud uued sotsiaalteenuste miinimumstandardid, riigi arusaam kogukondlike sotsiaalteenuste arendamisest, töövõimereform jpm. Konverentsid on hooldajate liidu toetajaliikmetele, vabade kohtade jäämise korral muudele huvilistele.

Lisainfo: www.ehol.ee

**Kui saad aidata.
Või kui tead kedagi, kes saab:
MTÜ Puutepunktid**
arveldusarve
EE452200221053907379
MTÜ Puutepunktid on riiklikus tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirjas.

TÄNAME KÕIKI ANNETAJAID!

Monika Miller, Kalev Märtens, Rika Joala, Renee Kukk, Ülle Väina, Karolina Antons, Reyle Kappinen, Evelin Peda, Sander Saat, Tiina Lehtla, Merle Aas, Alo Suursild, Hiie Härm, Eerika Õun, Chris-Helin Loik, Keit Lipp, Marko Andrejev, Minija Pääslane, Orsolya Soosaar, Ande Etti, Imbi Suun, Selma-Miralda Peberg, Ursi Joost, Lea Kallas, Leena Jaaniste, Gerli Grossberg, Merle Lints, Aet Urbas, Helgi Vain, Sigrid Kristin, Kreet Ojamets, Maris Luik, Tarmo Leheste, Kaja Linder, Ere Tõtt, Merje Noormaa, Siiri Klasberg, Raili Veskilt, Küllike Lain, Reet Jepisova, Katrin Liiv, Virve Kaasik, Helen Mäevälja, Kaia Veltmann, Maria Praats, Kristel Jõks, Heldi Käär, Ulvi Mellis, Laine Johannes, Helmen Kütt ja MTÜ Spordiklubi Meduus – teie annetustest kogunes märtsikuu ajakirja väljaandmiseks 531 eurot.
Suur tänu kaasa aitamast!

Ajakirja väljaandmist toetavad ka
HASARTMÄNGUMAKSU NÕUKOGU
EESTI HOOLDAJATE LIIT
V:E:D:U:R.EE
Lastefond Tartu Ülikooli Kliinikum